

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสร้างโอกาสในการ
เข้าถึงบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
FACTORS RELATED TO THE DEVELOPMENT OF THE QUALITY OF LIFE OF
THE ELDERLY TO CREATE OPPORTUNITIES TO ACCESS THE SERVICES OF
SALALAI SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PRACHUAP KHIRI
KHAN PROVINCE

พ.ต.ต.พัฒนาศักดิ์ พัฒนพงศ์ศา¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเพ็ง จันทร์งาม²
Police Major Phattnasak Phattahapongsa¹ Assistant Professor Dr.Boonpeng. Junngam²

¹นักศึกษาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

*Corresponding author E-mail: nooknoo_08@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 9 สิงหาคม 2565

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 21 กันยายน 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 15 ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 925 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 278 คน และทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติเชิงวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก คือ ระบบการดูแลสุขภาพ $r = .257^{**}$ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) the quality of life of the elderly in Tambon Salalai. Sam Roi Yot District 2) to study factors related to the quality of life of the elderly in Salalai sub-district. Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province This study was a quantitative research. The population was the elderly in Tambon Salalai. Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province, totaling 925 people. The sample group was the elderly in Salalai sub-district. Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province By calculating according to the formula of Taro Yamane, there were 278 people and randomly selected the sample group. to collect information by specific random method The statistics used to analyze the data were frequency distribution, percentage, standard deviation. analytical statistics, the Pearson correlation coefficient

The results of the study revealed that 1) the quality of life of the elderly in Tambon Salalai. Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province Overall, it was at a high level. When considering each side, it was found that environment have the highest average social relations, mental and physical aspects 2) Factors related to the quality of life of the elderly in Salalai Subdistrict Administrative Organization. Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province From testing the hypothesis on factors related to the quality of life of the elderly in Salalai Subdistrict Administrative Organization. Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province The very high correlation factor was the health care system $r = .257^{**}$ with significance at the .01 level.

Keywords: Quality of life development, the elderly, Salalai Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุ คือ นโยบายการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ คือ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงิน การคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) ทั้งนี้รัฐบาลยังรับมือกับสังคมผู้สูงอายุทางด้านสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข
2. ด้านการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสาร
3. ด้านการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม
4. ด้านการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะ

เครือข่าย/ชุมชน

5. ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการสาธารณะอื่น
 6. ด้านการลดหย่อนค่าโดยสาร และการอำนวยความสะดวกในการเดินทางการรถไฟแห่งประเทศไทย
 7. ด้านการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
 8. ด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง
 9. การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี และในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว
 10. ด้านการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
 11. ด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ
 12. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
 13. การจัดบริการสถานที่ท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนด
 14. การจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนด
 15. ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ และการลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สิน เงินให้แก่กองทุนผู้สูงอายุ
 16. ด้านกองทุนผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562)
- จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าประเทศเรามีการรับเมื่อกับสังคมผู้สูงอายุเป็นอย่างดี เพื่อที่จะให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่เนื่องจากผู้สูงอายุมีความเปลี่ยนแปลงมาก ทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ ร่างกายและสังคมที่มีผลมาจากความเสื่อม ก่อให้เกิดปัญหาตามมาคือ การเจ็บป่วยทางร่างกาย การมองและการได้ยินที่มีประสิทธิภาพลดลง การลดบทบาทของตนเอง การสร้างรายได้น้อยลง คิดว่าตนเองไม่สำคัญ น้อยใจวิตกกังวล คิดว่าไม่มีความรัก จนอาจจะก่อให้เกิดโรคร้าย ต่าง ๆ หรือกระทั่ง โรคซึมเศร้า ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ใช่แค่รัฐบาลที่ต้องทำหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุในการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุสังคมก็ด้วยที่ต้องเตรียมการรับมือรวมทั้งบุตรหลานคนรอบข้างของผู้สูงอายุเองต้องช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข และพึงพอใจสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสมช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระให้แก่ผู้อื่น และดำรงไว้ซึ่งการมีคุณค่าในตนเอง คือ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 ด้าน 1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อ ชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดของร่างกายได้ การรับรู้ถึง ความสามารถ หรือศักยภาพในการดำเนินชีวิตประจำวันการรับรู้เรื่องการนอนหลับ และพักผ่อน ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนิน

ชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณสมบัติไม่ต้องพึ่งพาต่าง ๆ หรือการการรักษา ทางกายภาพอื่น ๆ 2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิดความจำ สมาธิการตัดสินใจ และความสามารถ ในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนเองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านจิตวิญญาณ การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิตมีผลต่อการเอาชนะอุปสรรคเป็นต้น 3. ด้านสังคม (Social relationship) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งในเรื่องการรับรู้อารมณ์เพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอย่างอิสระมีความปลอดภัย และมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง (องค์การอนามัยโลก, 2561, น. 14-15)

จากที่กล่าวมานั้นผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่แค่รัฐบาลที่เตรียมความพร้อมการรับมือการเข้าสู่อายุผู้สูงอายุมถึงบุตรหลาน บุคคลรอบข้าง และสังคมที่ต้องเตรียมตัวรับมือเช่นกัน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีจำนวนผู้สูงอายุจำนวน 84,566 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) และตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวน 925คน ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่าหลังจากที่เข้าสู่ผู้สูงอายุแล้วมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิต ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และสามารถพัฒนานำมาเป็นแนวทางการส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานของการวิจัย

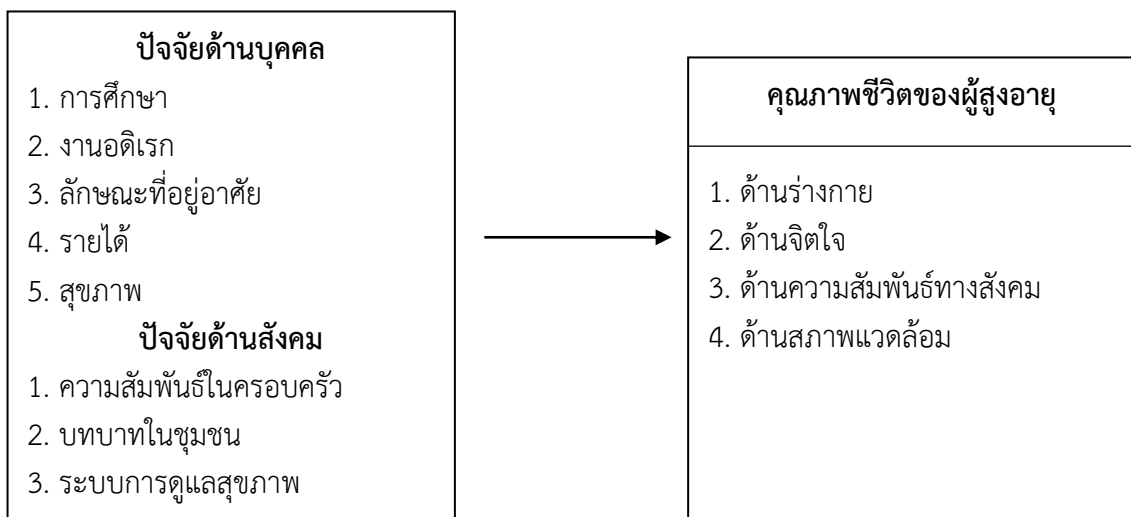
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรอิสระผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดงานวิจัยของ นุช แสงพลี (2562 : 26-36) ได้กล่าวถึงปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1. การศึกษา 2. อาชีพ 3. ลักษณะที่อยู่อาศัย 4. รายได้ 5. สุขภาพ และตัวแปรใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต องค์การอนามัยโลก (2561) มี 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์กำหนด กรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 925 คน (ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากรตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 278 คน จากขนาดกลุ่มตัวอย่างซึ่งคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่ม และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย

ระเบียบการวิจัย

แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะของแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ 1. สถานภาพสมรส 2. ระดับการศึกษา 3. งานอดิเรก 4. ลักษณะที่อยู่อาศัย 5. รายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสังคม ของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ 1. การศึกษา 2. อาชีพ 3. ลักษณะที่อยู่อาศัย 4. รายได้ 5. สุขภาพ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ 1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว 2. บทบาทในชุมชน 3. ระบบการดูแลสุขภาพ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยให้น้ำหนักของการประเมินค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับปัจจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับปัจจัยมาก
- 3 หมายถึง มีระดับปัจจัย ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับปัจจัย น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับปัจจัย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านร่างกาย 2.ด้านจิตใจ 3.ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4.ด้านสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยให้น้ำหนักของการประเมินค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับคุณภาพชีวิต มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพชีวิต มาก
- 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพชีวิต ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพชีวิต น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพชีวิต น้อยที่สุด

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (likert)
3. สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้สูงอายุ และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (IOC : Index of Item objective Congruence) เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.60 ขึ้นไป
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้กับผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)
 - ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)
 - ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 - 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

สรุปผลการวิจัย

วิเคราะห์ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยด้านบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การศึกษา	3.37	.924	ปานกลาง	5
2. งานอดิเรก	3.61	.752	มาก	4
3. ลักษณะที่อยู่อาศัย	3.71	.815	มาก	2
4. รายได้	3.69	.806	มาก	3
5. สุขภาพ	4.25	.481	มาก	1
รวม	3.72	.669	มาก	
ปัจจัยด้านสังคม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว	4.57	.536	มากที่สุด	3
2. บทบาทในชุมชน	4.62	.485	มากที่สุด	2
3. ระบบการดูแลสุขภาพ	4.69	.404	มากที่สุด	1
รวม	4.63	.432	มากที่สุด	
รวมทุกด้าน	4.06	.468	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$; S.D.=.669) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$; S.D.=.481) รองลงมาลักษณะที่อยู่อาศัย ($\bar{X} =$

3.71; S.D.= .815) ด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.69$; S.D.= .806) ด้านงานอดิเรก ($\bar{X} = 3.61$; S.D.= .752) และด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.37$; S.D.= .669)

ปัจจัยด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$; S.D.=.432) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระบบการดูแลสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69$; S.D.= .404) รองลงมาบทบาทในชุมชน ($\bar{X} = 4.62$; S.D.= .485) และด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.57$; S.D.= .536)

วิเคราะห์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.ด้านร่างกาย	3.89	.706	มาก	4
2.ด้านจิตใจ	3.92	.672	มาก	3
3.ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.93	.647	มาก	2
4.ด้านสภาพแวดล้อม	4.11	.655	มาก	1
รวม	3.96	.577	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$; S.D.=.577) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$; S.D.= .655) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.93$; S.D.= .647) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.92$; S.D.= .672) และด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.89$; S.D.= .706)

การทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิต	ด้าน ร่างกาย Y_1	ด้าน จิตใจ Y_2	ด้าน ความสัมพันธ์ ทางสังคม Y_3	ด้าน สภาพแวดล้อม Y_4	คุณภาพ ชีวิตของ ผู้สูงอายุ ΣY
การศึกษา X_1	.015	.075	.071	.075	.010
งานอดิเรก X_2	.055	.078	.061	.048	.019
ลักษณะที่อยู่อาศัย X_3	.037	.104	.043	.001	.012
รายได้ X_4	.047	.081	.070	.010	.008
สุขภาพ X_5	.121*	.002	.112	.062	.082
ความสัมพันธ์ในครอบครัว X_6	.139*	.133*	.177**	.069	.150*
บทบาทในชุมชน X_7	.153*	.117	.186**	.084	.156**
ระบบการดูแลสุขภาพ X_8	.247**	.202**	.270**	.169**	.257**

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 3 พบว่า จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงมากคือ ระบบการดูแลสุขภาพ $r = .257^{**}$ เพราะการที่ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางปัจจัยทางสังคมดี คุณภาพชีวิตก็ดีตามมาเช่นกัน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ คือ ปัจจัยด้านบุคคล สุขภาพและการศึกษา เพราะปัจจัยด้านบุคคลที่ไม่ได้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจะดีตามจึงมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ศึกษาอภิปรายดังนี้

2. ปัจจัยด้านบุคคลของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุมองว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อรายได้ที่ได้รับ งานอดิเรกที่ทำทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ลักษณะที่อยู่สะอาดสบาย มีห้องน้ำที่ถูกลักษณะ รายได้เพียงพอต่อดำรงชีวิตในแต่ละเดือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญ

สนอง ภิญญ (2560 : 35) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการ” โดยศึกษาใน 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จำนวน 15 คน ผลสำรวจภาวะสุขภาพ พบว่า ปัจจัยบุคคลของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับดีทั้งในด้านสุขภาพมีการออกกำลังกายเป็นประจำ มีงานอดิเรก และมีการศึกษาที่ดี ปัญหาเรื่องไข้มันเกินและความดันโลหิตสูง ร้อยละ 6.67 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมต่อกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการ พบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ โดยวางอยู่บนพื้นฐานของวิถีชีวิต (lifestyle) และนำไปปฏิบัติกับครอบครัว รวมถึงนำไปขยายผลกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้กับชุมชน โดยใช้รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่ง่ายหรือการสาธิตให้ดู ทำให้กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุมีความรู้ ความ สามารถจัดการกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของผู้สูงอายุแต่อย่างไรก็ตามรูปแบบดังกล่าว ต้องติดตามผลและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุสามารถปรับทุกข์หรือพูดคุยเพื่อคลี่คลายปัญหากับผู้อื่นได้ ได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารีชาติ เพชรสุวรรณ (2562) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลนาสีทอง อำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลนาสีทอง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ตามประเด็นดังต่อไปนี้ ความสามารถช่วยเหลือดูแลตนเอง สุขภาพ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลนาสีทอง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาด้านความสามารถช่วยเหลือดูแลตัวเอง ด้านสุขภาพด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการทำกิจกรรม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยภาพรวมมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในด้านความสามารถช่วยเหลือดูแลตนเอง ผู้สูงอายุโดยรวมในเขตเทศบาลยังสามารถดูแลตนเองได้ดียังไปไหนมาไหนได้เอง ทำงานบ้านได้ดี ด้านสุขภาพผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังแข็งแรง ด้านสภาพแวดล้อม มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีไฟฟ้า ประปาใช้เกือบทุกบ้าน ด้านเศรษฐกิจมีรายได้ปานกลางเพียงพอในการนำไปใช้จ่ายทั้งใน เรื่องส่วนตัวและการรักษาพยาบาลซึ่งคิดว่าจะสามารถดูแลตนเอง ด้านสังคมในชุมชนมีความเหนียวแน่นในการรักษาความเป็นไทย เช่น ในเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ภายในครอบครัวและชุมชนมีการรักใคร่ดูแลเอาใจใส่กันด้านการทำกิจกรรมมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี เช่นพัฒนาวัดและชุมชนเนื่องในวันสำคัญต่างๆและมีการประชุมประจำเดือนของผู้สูงอายุ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลนาสีทอง

3. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุมีความพอใจในสุขภาพร่างกาย ถูกหลานให้ความเคารพเชื่อฟังท่านเป็นอย่างดี บ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และรู้สึกเสียใจที่สามีหรือญาติพี่น้องเสียชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อุบล (2563) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุชุมชนผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองเบตง พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุชุมชนผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองเบตง ด้านร่างกายส่วนใหญ่มีสุขภาพแข็งแรง สามารถพึ่งพาตนเองได้ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน แม้ผู้สูงอายุบางคนจะมีโรคประจำตัวต้องรับประทานยาอย่างต่อเนื่องก็ไม่น่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน ด้านจิตใจ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ มีความสุข ภาคภูมิใจในตนเอง ไม่พบว่ามีภาวะซึมเศร้า แม้ผู้สูงอายุบางส่วนจะมีความรู้สึกเล้าบาง ด้านความสัมพันธ์ทาง

สังคมผู้สูงอายุมีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว สำหรับผู้สูงอายุที่มีเศรษฐกิจเปาะบางการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมจะลดลง แต่ก็มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน รู้สึกชีวิตตนเองยังมีความหมาย มีคุณค่าต่อตนเอง บุตรหลานและคนอื่น ๆ ด้านสภาพแวดล้อม พึงพอใจกับสภาพที่อยู่อาศัยซึ่งมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารได้ทางสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ผู้สูงอายุคาดหวังและต้องการให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ การได้รับการยอมรับนับถือ และควมมีคุณค่าต่อบุตรหลาน

4. ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการหาค่าความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก คือ ปัจจัยด้านสังคม ระบบการดูแลสุขภาพ $r = .257^{**}$ เพราะการที่ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางปัจจัยทางสังคมคุณภาพชีวิตที่ดีตามมาเช่นกัน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ คือ ปัจจัยด้านบุคคล สุขภาพและการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เพราะปัจจัยด้านบุคคลที่ดีไม่ได้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจะดีตามจึงมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนยา สติธัย (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($X = 3.53$ S.D. = 0.15) 2. ระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.37$ S.D. = 0.16) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ($X = 3.57, 3.66$ และ 3.53 ตามลำดับและ S.D. = 0.14, 0.09 และ 0.20 ตามลำดับ) 3. เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานะในครอบครัว รายได้ต่อเดือน ภาระหนี้สิน การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ผู้ดูแลเมื่อยามเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($X_2 = 7.067, 14.719, 19.711, 13.044, 6.593, 57.720, 10.828, 41.117$ และ 32.082 ตามลำดับ) 4. อายุ สถานภาพสมรส รายจ่ายต่อเดือน และโรคประจำตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านบุคคล ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การศึกษา ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีทุนการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ หรือ หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น พร้อมกับมอบใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ผู้สูงอายุจะได้รู้สึกไม่เหงา และคิดว่าตัวเองยังมีความรู้ความสามารถในการศึกษา

1.2 ปัจจัยด้านสังคม ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ดังนั้น ครอบครัว บุตรหลานของผู้สูงอายุควรดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ ควรพาผู้สูงอายุไปตรวจสุขภาพประจำปี ดูแลเอาใจใส่พาผู้สูงอายุออกไปเที่ยวตามธรรมชาติ มีเวลาให้กับผู้สูงอายุในบ้าน พูดคุยกับท่าน เพื่อให้ท่านมีความสุขสบายใจ ทำสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้ถูกสุขลักษณะ เช่น ห้องน้ำเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.3 ด้านร่างกาย ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีการออกกำลังกายได้ดีตามที่ต้องการ ดังนั้น บุตรหลานควรพาผู้สูงอายุได้รับการรักษาร่างกายอย่างถูกต้องและละเอียดจากโรงพยาบาล เพื่อให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับลูกหลานไปอีกนาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้อายุทำบัตรรักษาโรคต่าง ๆ เทียบเท่ากับบุคคลทั่วไป และควรมีกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ

1.4 ด้านจิตใจ ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านรู้สึกมีความพอใจในการใช้ชีวิตที่ดี ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะพอใจในการใช้ชีวิต แต่บุตรหลานที่ดูแลผู้สูงอายุควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีความภูมิใจในการทำอะไรรได้ด้วยตนเองได้รับความเคารพนับถือและเชื่อฟังของบุตรหลาน การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน และการที่บุตรหลานยังให้ความสำคัญในฐานะเป็นที่ปรึกษา ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขและมีความพอใจในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

1.5 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถขอความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวได้เมื่อมีความจำเป็น ดังนั้น บุตรหลานควรดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุเมื่อผู้สูงอายุขอความช่วยเหลือมา

1.6 ด้านสภาพแวดล้อม รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ อาศัยอยู่ในบ้านที่มีความมั่นคง ถาวรดี และเหมาะสมกับวัยของท่าน ดังนั้น บุตรหลาน สมาชิกในครอบครัวต้องปรึกษาคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เรื่องของการสร้างที่อยู่อาศัยหรือต่อเติมที่พักให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะของผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการศึกษามาปรับแผนกลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ

2.2 ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). สถิติผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก <http://www.dop.go.th/th/know/1>
- ปาริชาติ เพชรสุวรรณ. (2562). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลนาสีทอง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วารุณี อุบล. (2563). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองเบตง. ปริญญาพิเศษ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศรันยา สลิต. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสุขภาพ. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

องค์การอนามัยโลก. (2561). พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ. แปลจาก *Milestones in Health Promotion: Statements from global conferences*. แปลโดย สิ้นศักดิ์ชนม์ อุ่นพรมมี. กรุงเทพฯ: ธนาเพร็ส.